

Preek 01-05-2016

Ds Jaco Zuurmond

Joël 2, 21-27 / Johannes 14, 21-29
Naderend afscheid

Gemeente van de Levende,

Langzaam bereiden we ons voor op de erfenis. De erfenis van Pasen – de erfenis van de Opgestane voor zijn mensen. Komende donderdag ligt de morgen van Pasen veertig morgens achter ons. Veertig dagen geleden vierden we Pasen. En veertig dagen lang hebben we gevierd dat de Opgestane van Pasen onder ons mensen, onder ons stervelingen, heeft rondgelopen. Veertig dagen lang mochten we mét hem hemel op aarde vieren. Was hij midden onder ons het tastbare bewijs dat de dood níet het laatste woord heeft – nooit. Met alle dood achter zich noemde hij ons bij name, at met ons brood en vis, sprak met ons. Veertig dagen lang werden wij zo opgetild boven onszelf... en mochten we even ons leven zien helemaal zoals God het heeft bedoeld. In hem mochten we het zien - midden onder ons. En brandde ons hart niet, toen hij onderweg met ons sprak en de Schriften voor ons ontsloot?

Maar aan de Paastijd komt nu een einde. We hebben het altijd geweten. Altijd beseft dat we inderdaad bóven onszelf werden uitgetild. Dat het zo niet zou blijven. Zo niet kón blijven. En nu, de laatste zondag voor Hemelvaart voelen we het einde naderen. De liturgie van de kerk voelt het einde naderen. Het afscheid nadert. Langzaam maar zeker zijn we ons er op aan het voorbereiden. Op het afscheid. Op het wees zijn. Op de erfenis.

Heel af en toe durf ik dat te vragen, tijdens een rouwgesprek, waarin de kinderen het afscheid van een ouder voorbereiden: Wat erf je van je moeder, of van je vader?

En nee, dan gaat het niet over het huis, de juwelen, het gereedschap of het spaarbankboekje. Nee, dan gaat het over de grote vraag: wat blijft er van hem. Meer precies: wat blijft er van je moeder in jou, de zoon, de dochter? Wat heb je mee gekregen. Ten goede, liefst... maar misschien ook ten kwade. Want sommige erfenissen zou je liever niet ontvangen, maar dit soort erfenissen kan je nu éénmaal niet beneficiair aanvaarden. En oh, hoe gelukkig ben je, als je bij leven van je ouders al heel veel van dat deel van de erfenis hebt kunnen verwerken. Hoe ook – bij het afscheid meldt zich de erfenis. De grote vraag: wat blijft? Wat gaat er met de nabestaanden, met de voortbestaanden, mee? Hoe kan dat wat je mee kreeg van thuis van waarde zijn in jóuw leven, in jouw eigen leven, voortaan zonder hen... maar met hun verhaal, met hun leven in jou – in je genen, in je hele systeem. Wat neem jij nu mee de toekomst in. Nu ben jij, nu zijn jullie de oudste generatie – en wat wil je van die aan jou overgeleverde waarden zelf weer doorgeven – aan de mensen om je heen, aan weer nieuwe jongeren?

De vraag naar de erfenis is een vraag die echt tot de kern gaat. Wat is echt van waarde? En ook... misschien wel vooral...: ben jij het waard. Ben jij de erfenis waard?

Het mooie van de liturgie van de kerk is dat we dit gesprek over de erfenis nog 'bij leven' kunnen voeren. De lezingen van de Paastijd kenden daartoe een bijzondere opbouw. In de eerste zondagen na Pasen lazen we over ontmoetingen met de Opgestane. Langzaam raakten we met Hem in gesprek. Raakten we gewend aan het gesprek met de Opgestane. En haast ongemerkt nam toen het leesrooster een wissel... en lazen we uit gesprekken die éérder in het Evangelie werden gevoerd. Gesprekken die gevoerd werden vóór Pasen. Maar nu lezen we ze nogmaals, in het licht van Pasen. Als gesprekken met de Opgestane.

En zo groeien we naar het afscheid toe.

“Waarom zult u zich wel aan ons, maar niet aan de wereld bekendmaken, Heer?”

Het is de Joodse vraag bij uitstek, niet voor niets gesteld door Juda(s). Als de Messias komt dan zal hij toch alles in allen zijn. Dan is de macht van de dood toch écht voorbij. Dan zal toch hemelsbreed leven waarlijk leven zijn?

En zie nu dit kleine clubje dat zich voorbereidt op het afscheid. Is dát alles wat blijft? Er was ons toch meer beloofd – véél meer beloofd, in de Schriften die Hij ons heeft uitgelegd, en waar ons hart zo van ging branden...? Waarom wel aan ons, maar niet aan de wereld, Heer?

Je kunt deze vraag op twee manieren verstaan. Allereerst als een vraag om een verklaring. Hoe zit dat dan? Waarom? Waarom Heer, heb je nog steeds het hart van Bashar al-Assad niet bekeerd? En dat van Mugabe, en Kim Jong-un? Waarom heb je de geweren van IS nog steeds niet omgetoverd tot landbouwwerktuig? Waarom niet eindelijk Poetin en Obama en Merkel in vruchtbaar overleg bij elkaar gebracht - om na één niet al te lange nacht vergaderen gewoon de wereldvrede uit te roepen en dat gewoon ook te doen? Waarom nog steeds MS, hartfalen, kanker...? Waarom nog steeds geen hemel op aarde?

Verkeerde vraag... Omdat dit een verkeerd godsbeeld is. Omdat die God niet bestaat. Geen antwoord dus.

Maar je kunt de vraag van Judas ook anders verstaan: Dat hemelsbrede perspectief... dat beeld van hemel op aarde... van leven álle dood voorbij, alle geweld voorbij, alle onrecht voorbij... hoe houden we dat in Godsnaam vast, hier op aarde? Hoe houden we de droom, Gods droom, de Messiaanse droom levend. Hoe houden we het verlangen vol, de verwachting? Hoe voorkomen we dat we cynisch worden? Dat we te weinig gaan geloven... dat ons geloof te klein wordt... te egoïstisch, egocentrisch? Er was ons toch meer beloofd dan alleen ons eigen zielenheil? "Een kleed van groen bedekt de woestijn, vijgenboom en wijnstok geven hun rijkdom", zoals de profeet Joël zingt. Wat blijft er van die oude droom van leven in vruchtbaarheid, van gerechtigheid, van vrede en schone oceanen en gezonde lucht? Wat blijft er van de erfenis? Welke waarde blijft?

In het Johannesevangelie klinkt dan telkens weer dat éne woord: Liefde.

Ook nu, als antwoord op die vraag naar perspectief: "Wanneer iemand mij liefheeft zal hij zich houden aan wat ik zeg, mijn Vader zal hem liefhebben en mijn Vader en ik zullen bij hem komen en bij hem wonen."

Nu al een paar weken lang lezen we over Liefde. Leven volgens Pasen is Liefde leven. Liefde doen. Liefde toelaten. Liefde zoals Jezus liefde leefde. Liefde voor de kwetsbaarste mensen die hij onderweg tegenkwam. Liefde voor wie door de wereld werden buitengesloten. Liefde zelfs voor zijn vijanden.

Mijn liefde laat zich leven hier op aarde, zo vertelt de Opgestane ons vandaag, vlak voordat we afscheid gaan nemen.

Liefde is de erfenis die ik achterlaat. Mijn liefde. Liefde voor alle mensen. Liefde hemelsbreed. En jullie mogen die liefde doen, op aarde.

En je zult ontdekken – in die Liefde, hoe klein ook, ligt het geheel besloten. Die liefde verbindt jou met mij. En via mij met de Vader. En omgekeerd verbindt die liefde de Vader en mij met jou. Onlosmakelijk. In jou zullen we wonen.

En er zal vrede zijn, in jullie. Vrede, hoe klein ook, met een perspectief zonder einde. Hemelse vrede op aarde.

Want al is het soms, vaak, angstwekkend klein, dat verhaal van Liefde, hier op aarde - in die Liefde doet de hemel mee. Onlosmakelijk met ons verbonden.

Maak je dus niet ongerust.. en verlies de moed niet.

Amen